

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

**ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ
РЕВИЗИЈИ**

*ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2021. ГОДИНУ*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ

О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

**ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2021. ГОДИНУ**

Број: 02-16-1-1003/22

Сарајево, јул 2022. године

Садржај

I	МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА	5
1.	МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА	5
2.	МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ	7
II	ПРЕПОРУКЕ ЗА 2021. ГОДИНУ (РЕЗИМЕ)	9
III	ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ	10
1.	КРИТЕРИЈУМИ	10
2.	РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА	10
3.	СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА	13
3.1.	Организација и руковођење	13
3.2.	Функционисање система интерних контрола	15
3.3.	Финансијско управљање и контрола	15
3.4.	Интерна ревизија	16
4.	БУЏЕТ	16
5.	ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ	17
5.1.	Преглед расхода и издатака из буџета	18
5.1.1.	Бруто плате	18
5.1.2.	Издаци за употребу возила	18
5.1.3.	Унајмљивање пословног простора	19
5.1.4.	Остале стручне услуге	19
5.1.5.	Вишегодишња капитална улагања	21
5.2.	Преглед прихода и примитака	22
5.2.1.	Приходи од накнада које плаћају оператори ваздухоплова	22
5.3.	Биланс стања	24
6.	ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС АНГАЖОВАНИХ ЛИЦА	25
7.	ЈАВНЕ НАБАВКЕ	27
7.1.	Набавка услуге посредовања у набавци авио-карата и резервацији смјештаја	27
8.	КОМЕНТАРИ	29
ПРИЛОЗИ		29

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Мишљење независног ревизора се даје на основу проведене финансијске ревизије која обухвата ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Дирекције за цивилно ваздухопловство БиХ (у даљем тексту: Дирекција)** који обухватају: биланс стања на 31.12.2021. године, преглед прихода, примитака и финансирања по економским категоријама, преглед расхода и издатака из буџета, по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања, преглед дознака из текуће резерве буџета, за годину која завршава на тај дан и анализу извршења буџета – текстуални дио, укључујући и резиме значајних рачуноводствених политика.

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји Дирекције приказују истинито и фер, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2021. године и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење

Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI)¹. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у одјељку *Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја*.

Независни смо од Дирекције у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Одговорности руководства за финансијске извјештаје

Руководство Дирекције је одговорно за израду и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања на нивоу институција Босне и Херцеговине тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о

¹ Међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) дио су Оквира професионалних објава Међународне организације врховних ревизионих институција – IFPP оквира (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), који чине три нивоа објава: INTOSAI принципи (INTOSAI-P), међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) и INTOSAI смјернице (GUID).

рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумијева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе услјед преваре или грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје, као и одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена, које су разумне у датим околностима.

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе да ли су финансијски извјештаји као цјелина сачињени без значајног погрешног приказивања услјед преваре или грешке и издати извјештај независног ревизора који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висок ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција увијек открити значајно погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услјед преваре или грешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или збирно, утичу на економске одлуке корисника донијете на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије у складу са Међународним стандардима врховних ревизионих институција, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказивања финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизионе поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизионе доказе који су довољни и примјерени да обезбиједе основ за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказивања насталог услјед преваре је већи од ризика насталог услјед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно изостављање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизионе поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о успјешности интерних контрола.
- Оцјењујемо примјереност коришћених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створило руководство.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и да ли финансијски извјештаји одражавају трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

С руководством комуницирамо у вези са, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним налазима ревизије, укључујући и оне који се односе на значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Мишљење

У вези са ревизијом финансијских извјештаја Дирекције за 2021. годину, извршили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима.

Према нашем мишљењу, активности, финансијске трансакције и информације Дирекције за 2021. годину у складу су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критеријуми за дату ревизију.

Основ за мишљење

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и ISSAI 4000 - Стандард за ревизију усклађености. Наше одговорности према тим стандардима су детаљније описане у одјељку *Одговорности ревизора за ревизију усклађености*.

Независни смо од Дирекције у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију и испунили смо остале етичке одговорности у складу са тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње

Не изражавајући резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на следеће:

- *Правилник о унутрашњој организацији Дирекције није усклађен са важећим одлукама Савјета министара БиХ (тачка 3.1. Извјештаја);*
- *Немогућност фактурисања и наплате одређених прихода од ваздушних оператора због непоштивања важеће одлуке Дирекције од стране аеродрома у Мостару, Тузли и Бањој Луци (тачка 5.2.1 Извјештаја);*
- *И ове године Дирекција је вршила ангажмане лица по основу уговора о дјелу за послове који су предвиђени постојећом систематизацијом радних мјеста у Дирекцији и за послове који су трајног карактера за чије услуге су издвојена значајна средства (тачка 6. Извјештаја).*

Одговорности руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство Дирекције је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу са прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврсисходно и законито коришћење расположивих средстава за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

Одговорности ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације у свим материјалним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура, како би прибавили ревизионе доказе о томе да ли се средства користе за одговарајуће намјене и да ли је пословање Дирекције, према дефинисаним критеријумима, усклађено са релевантним законима и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање субјекта ревизије. Такође, наша одговорност подразумијева и оцјену финансијског управљања, функције интерне ревизије и система интерних контрола.

Сарајево, 25.7.2022. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Хрвоје Тврковић, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Јасмин Пилица, с.р.

ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА

Ранко Крсман, с.р.

II ПРЕПОРУКЕ ЗА 2021. ГОДИНУ (РЕЗИМЕ)

Извјештајем о обављеној ревизији за 2021. годину обухваћено је девет препорука и све су дате због утврђених неусклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Од укупног броја датих препорука, четири препоруке се односе на неправилности, недостатке и слабости идентификоване и у претходним извјештајима, тј. није било значајнијих промјена у циљу њиховог отклањања те су, сходно томе, препоруке поновљене у 2021. години.

У табели која слиједи (Табела 1.) приказани су подаци о датим препорукама за 2021. годину.

Бр. преп.	Тачка извјештаја	Ревидирани процес (наслов)	Предмет ревизије		Статус препоруке ²	
			Финансијски извјештаји	Усклађеност	Нова препорука	Поновљена препорука
1.	3.1.	Организација и руковођење		●		●
2.	3.2.	Функционисање система интерних контрола		●	●	
3.	3.3.	Финансијско управљање и контрола		●	●	
4.	5.1.4.	Остале стручне услуге		●	●	
5.				●	●	
6.	5.2.1.	Приходи од накнада које плаћају оператори ваздухоплова		●		●
7.	6.	Запошљавање и статус ангажованих лица		●		●
8.				●		●
9.	7.	Јавне набавке		●	●	

Табела 1. Препоруке за 2021. годину

² Статус подразумијева нову или поновљену препоруку. Нереализоване препоруке из претходног периода су, након утврђеног чињеничног стања, поновљене.

III ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

1. КРИТЕРИЈУМИ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености. Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијева процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило да ли су предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени с одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају упоредне параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

За обављање финансијске ревизије коришћени су сљедећи критеријуми:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину³
- Закон о финансирању институција БиХ
 - Правилник о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ
 - Правилник о финансијском извјештавању институција БиХ
 - Одлуке о привременом финансирању институција БиХ за 2021. годину
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС)
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о управи БиХ и подзаконски акти
- Закон о ревизији институција БиХ
- Закон о ваздухопловству БиХ.

2. РЕАЛИЗАЦИЈА ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА

Канцеларија за ревизију је у извјештају о финансијској ревизији Дирекције за 2020. годину дала позитивно мишљење на финансијске извјештаје и позитивно мишљење на усклађеност са законима и другим прописима са скретањем пажње на Правилник о унутрашњој организацији који није усклађен са важећим одлукама Савјета министара БиХ, неријешено питање трајног смјештаја Дирекције, немогућност фактурисања и наплате одређених прихода од ваздушних оператора, ангажмане лица по основу уговора о дјелу и слабости и недостатке у поступцима јавних набавки.

У Извјештају су дате препоруке у циљу отклањања уочених неправилности, недостатака и слабости.

³ Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2021. годину није усвојен тако да је финансирање институција у 2021. години вршено сходно одлукама о привременом финансирању донесеним на основу одобреног буџета за 2020. годину (Службени гласник БиХ, број 46/20).

Дирекција је поступила у складу са чланом 16. тачка 3. Закона о ревизији институција БиХ и обавијестила нас о предузетим активностима на реализацији датих препорука у Извјештају о обављеној финансијској ревизији за 2020. годину.

На основу увида у предузете активности, у наредној табели (Табела 2.) дат је осврт на реализацију претходно датих препорука.

За означавање статуса препорука у погледу њихове реализације коришћени су следећи симболи:

☑ реализоване препоруке, 🟡 препоруке чија је реализација у току, ☒ нереализоване препоруке, ② препоруке које нису могле бити оцијењене у ревидираном периоду.

Бр. преп.	Препоруке из извјештаја за 2020. годину	Оцјена реализације препорука из извјештаја за 2020. годину	Статус
1.	С обзиром на то да је Савјет министара именовао руководство Дирекције у пуном капацитету, препоручујемо Дирекцији да предузме додатне активности на изради новог правилника о унутрашњој организацији у складу са важећим одлукама Савјета министара БиХ о принципима за утврђивање унутрашње организације и критеријума за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ.	Правилник о унутрашњој организацији Дирекције није усклађен са важећим одлукама Савјета министара БиХ. Дирекција је доставила приједлог правилника у децембру 2021. године Министарству комуникација и транспорта БиХ ради уврштавања у њихов Правилник, те упућивања у даљу процедуре добијања мишљења надлежних институција и разматрања и усвајања од стране Савјета министара БиХ.	☒
2.	Дирекцији препоручујемо да настави са предузимањем потребних активности на усвајању правилника како би област набавке и употребе возила у Дирекцији била у потпуности уређена у складу са важећим прописима.	Приједлог правилника о службеним специјализованим возилима у Дирекцији је 10.8.2021. године упућен Савјету министара БиХ на усвајање.	🟡
3.	Дирекција је приликом набавке и начина коришћења службених возила дужна поштовати прописе који регулишу ову област.	У 2021. години није било случајева привременог уступања службеног возила Дирекције на коришћење Министарству комуникација и транспорта БиХ или другим институцијама БиХ.	☑
4.	Имајући у виду чињеницу да су за рјешавање питања трајног смјештаја Дирекције обезбијеђена средства још 2012. године те да су до сада издвојена значајна средства за плаћања закупа те континуирани раст цијена некретнина, поново истичемо да је потребно да надлежне институције ово питање ријеше без даљег одлагања, односно што прије донесу неопходну одлуку у складу са одредбама Закона о буџету. Приликом доношења наведене одлуке сматрамо да је потребно додатно размотрити потребе за предложеном површином простора, имајући у виду објективне потребе те добре праксе у погледу неопходне површине простора по запосленом.	Савјет министара БиХ, на 33 сједници одржаној 15.4.2021. године није разматрао Приједлог одлуке о одобравању средстава и начину провођења поступка куповине/набавке пословног простора у Бањој Луци за потребе Дирекције јер је исти скинут на Колегијуму Савјета министара БиХ због непостојања сагласности.	🟡

Бр. преп.	Препоруке из извјештаја за 2020. годину	Оцјена реализације препорука из извјештаја за 2020. годину	Статус
5.	Дирекција треба, у сарадњи са надлежним институцијама, предузети додатне активности, како би била у могућности фактурисати и наплатити прописане приходе имајући у виду ризик настанка застареле наплате потраживања. Везано за покренуте судске спорове против аеродромских оператора у Тузли, Бањој Луци и Мостару препоручујемо Дирекцији да заједно са Правобранилаштвом БиХ уложи додатне напоре у циљу ефикасног рјешавања истих.	Дирекција је проводила активности на изради нацрта одлуке о накнади коју плаћају оператори ваздухоплова по превезеном путнику у одласку и висини накнаде коју плаћају оператори по тони превезене робе у одласку и предвидјела санкције у виду суспензије потврде аеродромског оператора до достављања извјештаја о превезеним путницима/роби/терету. Дирекција одговара на упите Правобранилаштва БиХ у циљу ефикасног рјешавања покренутих судских спорова против аеродромских оператора у Мостару, Тузли и Бањој Луци.	
6.	Уважавајући потребу обезбјеђења континуитета свих активности које прате основну дјелатност због које је институција основана препоручујемо Дирекцији да рационално користи средства за ангажовање лица путем уговора о дјелу те да пропише процедуре о начину ангажовања, одобравања те начину контроле извршеног посла по уговору о дјелу све у циљу обезбјеђења услова за намјенско и транспарентно трошење буџетских средстава одобрених за ове намјене.	Иако је Дирекција израдила интерне процедуре у вези с ангажманом по основу уговора о дјелу истом су предвидјели послове који немају карактер уговора о дјелу и који спадају у редовне послове из надлежности Дирекције. Реализација средстава за ове намјене ове године је већа у односу на реализацију претходне године.	
7.	Ангажовање лица за послове из описа систематизованих радних мјеста треба вршити у складу са релевантним законским прописима на транспарентан начин, а ангажовање по основу уговора о дјелу само у изузетним случајевима за конкретне и несистематизоване послове.	И ове као и претходне године присутни су ангажмани по основу уговора о дјелу на пословима који су предвиђени систематизацијом радних мјеста у Дирекцији.	
8.	Препоручујемо Дирекцији да када је год могуће врши подјелу предмета набавке на лотове те јасно специфицира додатне услуге које захтијева уз предмет набавке у циљу прибављања више понуда и евентуалног постизања повољнијих ефеката набавке.	Нису уочени случајеви да се предмет набавке не подијели на лотове, уколико су за то испуњени услови, у циљу најефикаснијег коришћења јавних средстава.	
9.	Дирекција треба прилагодити захтјеве у тендерској документацији предмету набавке како би обезбиједила економичне и ефикасне процедуре јавних набавки.	У поступцима набавки које је проводила Дирекција у 2021. години нису уочени случајеви да је техничка спецификација имала видљиве елементе фаворизовања или елиминације одређених понуђача.	

Бр. преп.	Препоруке из извјештаја за 2020. годину	Оцјена реализације препорука из извјештаја за 2020. годину	Статус
10.	Препоручујемо Дирекцији да убудуће више пажње посвети садржају тендерске документације и евалуацији понуда све у циљу ефикасног провођења планираних процедура у складу са важећим прописима и смањења ризика од евентуалних жалби понуђача.	Приликом провођења поступака јавних набавки у 2021. години у Дирекцији није било жалбених поступака.	
Бр. преп.	Препоруке из извјештаја ранијих година	Оцјена реализације препорука из извјештаја ранијих година	Статус
9.	Уважавајући чињеницу да је отворени поступак набавке авио-карата и резервација смјештаја једном поништен, те да се Дирекција бавила питањем испитивања цијена авио-карата и како контролу исте предвидјети тендерском документацијом, ипак сматрамо да је потребно водити више рачуна о избору врсте поступка у складу са законским одредбама и предметом набавке. Такође, у циљу обезбјеђења већег броја понуда и постизања боље цијене препоручујемо да се раздвоје услуга смјештаја од резервације авионских карата. (2019. година)	Дирекција је у 2021. години путем отвореног поступка изабрала добављача за услуге посредовања у набавци авио-карата и резервацији смјештаја.	

Табела 2. Преглед реализације препорука

Напомена: Препоруке чија је реализација у току ће бити предметом даљег праћења до тренутка док се не реализују у потпуности или до оног тренутка када ревизор, узимајући у обзир разуман протекли рок, процијени да ове препоруке нису реализоване. Сходно томе, у овом извјештају нису дате нове препоруке за ревидиране процесе на које се такве препоруке односе, али је за ове процесе дат опис стања и проведених активности.

3. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

Дирекција је одговорна за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усклађеност пословања са законима и другим прописима.

3.1. Организација и руковођење

Дирекција функционише у оквиру Министарства комуникација и транспорта БиХ као управна организација, а њена организација и управљање, надлежности и одговорности, регулисани су Законом о ваздухопловству БиХ⁴ и Правилником о унутрашњој организацији из 2009. године који је саставни дио Правилника о унутрашњој организацији

⁴ Службени гласник БиХ, број 39/09 и 25/18

надлежног Министарства које и доноси Правилник уз сагласност Савјета министара БиХ. Правилником су систематизована радна мјеста за 79 извршилаца. Према наведеном Закону, Дирекција је надлежна и одговорна за обављање функције регулатора и надзора у цивилном ваздухопловству и контроли лета.

Радам Дирекције руководи генерални директор који има два замјеника који руководе секторима. Генерални директор је одговоран министру комуникација и транспорта док су замјеници одговорни генералном директору.

Генерални директор и замјеници генералног директора именовани су 24.2.2021. године на мандатни период од четири године почевши од 16.3.2021. године.⁵

Према важећем Правилнику, послови и задаци из надлежности Дирекције обављају се у оквиру сљедећих организационих јединица: Кабинет генералног директора, Сектор за ваздухопловну безбједност и безбједност летења, Сектор за ваздухопловну навигацију и аеродроме, одјељења и одсјеци. Сједиште Дирекције је у Бањој Луци. Дирекција има регионалне канцеларије са сједиштем у Сарајеву и Мостару.

Правилник о унутрашњој организацији: Поступцима ревизије установили смо дугогодишњи изостанак активности Дирекције на усклађивању Правилника о унутрашњој организацији са важећим одлукама Савјета министара БиХ. Наиме, Дирекција није ускладила Правилник о унутрашњој организацији са Одлуком Савјета министара БиХ о принципима за утврђивање унутрашње организације органа управе БиХ⁶ и Одлуком о разврставању радних мјеста и критеријумима за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ.⁷ (рок за усклађивање је био 2014. година).

Дирекција је у циљу усклађивања предметног правилника у 2015. години комуницирала са Комисијом за анализу радних мјеста Министарства правде БиХ. Послије тога, Дирекција све до ове године није проводила активности на усклађивању Правилника о унутрашњој организацији сходно одлукама Савјета министара БиХ, а, између осталог, изостанак активности

Иако је рок за усклађивање Правилника о унутрашњој организацији био 2014. година, Дирекција је тек ове године упутила приједлог правилника Министарству комуникација и транспорта БиХ ради упућивања у даљу процедуру прибављања мишљења надлежних институција и усвајања од стране Савјета министара БиХ.

образлаже неријешеним саставом руководства Дирекције. Наиме, Дирекцијом је од 2018. године руководио вршилац дужности директора. Канцеларија за ревизију је кроз извјештаје о обављеној финансијској ревизији Дирекције претходних година препоручивала Дирекцији да, у циљу припреме финалног документа и слања у процедуру према Савјету министара БиХ, прослиједи Приједлог правилника о унутрашњој организацији ресорном министарству.

Према Закону о ваздухопловству БиХ унутрашњу организацију предлаже директор Дирекције, доноси министар Министарства комуникација и транспорта и потврђује Савјет министара БиХ.

⁵ Службени гласник БиХ, број 17/21

⁶ Службени гласник БиХ, број 30/13

⁷ Службени гласник БиХ, број 30/13, 67/15 и 51/18

С обзиром на то да је Правилник о унутрашњој организацији Дирекције саставни дио Правилника о систематизацији радних мјеста Министарства комуникација и транспорта БиХ, приједлог правилника је 8.12.2021. године достављен Министарству ради уврштавања у њихов Правилник, те упућивања у даљу процедуру е-консултација, добијања мишљења надлежних институција и разматрања и усвајања од стране Савјета министара БиХ.

ПРЕПОРУКА 1

Дирекција је дужна ускладити Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста са важећим одлукама Савјета министара БиХ.

3.2. Функционисање система интерних контрола

Поступцима ревизије уочили смо слабости у функционисању интерних контрола у Дирекцији које се односе на следеће:

Одлуком о висини, начину и поступку остваривања права на накнаду за превоз на посао и превоз с посла у институцијама БиХ⁸ прописано је да су запослени дужни доставити изјаву овјерену од стране надлежног органа о томе да ли дневно путују на релацији мјесто рада-мјесто пребивалишта или не. Поступцима ревизије на тестираном узорку у Дирекцији установили смо да достављене изјавне нису овјерене од стране надлежног органа, у једном случају у изјави је уписана већа километража у односу на стварну, док у једном случају уз достављену документацију није достављена изјава и иста је достављена накнадно у 2022. години.

ПРЕПОРУКА 2

Дирекција је дужна да обезбиди потпуну документацију на основу које се остварује право запослених на накнаду за превоз на посао и превоз с посла, у овоме случају изјаве запослених о томе да ли путују на релацији мјесто рада-мјесто пребивалишта или не, које је овјерио надлежни орган.

3.3. Финансијско управљање и контрола

Дирекција је сачинила основне документе потребне за успоставу система финансијског управљања и контроле (Мапу пословних процеса и Регистар ризика који је у 2021. години ажуриран), поступајући у складу са Законом о финансирању институција БиХ⁹, Приручником за финансијско управљање и контролу и Смјерницама за провођење процеса управљања ризицима у институцијама БиХ.

⁸ Службени гласник БиХ, број: 72/17

⁹ Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13

Дирекција је сачинила План активности за унапређење финансијског управљања и контроле за 2021. годину те саставила извјештај о реализацији истог.

Дирекција је доставила Централној хармонизацијској јединици Годишњи извјештај о систему финансијског управљања и контроле за 2021. годину који садржи мјере које Дирекција планира предузети за даљи развој финансијског управљања и контроле.

Увидом у Годишњи извјештај о финансијском управљању и контроли, констатовано је да Дирекција нема успостављен систем одржавања колегијума највишег нивоа управљања на којима се расправља о кључним ризицима и контролама у пословању као и о извјештајима о извршењу буџета. Такође, није успостављен систем извјештавања руководиоца институције о најзначајнијим ризицима.

ПРЕПОРУКА 3

Дирекција треба наставити проводити активности на унапређењу система финансијског управљања и контроле у складу са мјерама и активностима наведеним у Годишњем извјештају о систему, које се планирају предузети за даљи развој предметног система.

3.4. Интерна ревизија

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ¹⁰ и Одлуком о критеријумима за успостављање јединице интерне ревизије у институцијама БиХ¹¹ Јединица за интерну ревизију у Министарству комуникација и транспорта БиХ надлежна је за обављање интерне ревизије у Агенцији.

Дирекција је у априлу 2021. године са Јединицом за интерну ревизију Министарства комуникација и транспорта БиХ потписала Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије у Дирекцији. Јединица за интерну ревизију није планирала интерну ревизију у Дирекцији за 2021. годину.

4. БУЏЕТ

Закон о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2021. годину није усвојен. У таквим околностима Савјет министара БиХ је, на основу одредби Закона о финансирању институција БиХ, на кварталном нивоу, доносио током године одлуке о привременом финансирању¹² користећи као основ одобрени буџет за 2020. годину.

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2020. годину¹³, Дирекцији су одобрена средства у укупном износу од 4.253.000 КМ (текући издаци 3.954.000 КМ и капитални издаци 299.000 КМ).

Дирекцији су, сходно одлукама о привременом финансирању, кроз оперативне планове буџета у 2021. години одобрена средства у укупном износу од 3.954.000 КМ јер средства за капиталне издатке нису дата на располагање.

¹⁰ Службени гласник БиХ, број 27/08, 32/12

¹¹ Службени гласник БиХ број 59/19

¹² Службени гласник БиХ, број 1/21, 22/21, 44/21 и 63/21

¹³ Службени гласник БиХ, број 46/20

Средства су одобрена према сљедећим изворима финансирања: средства из буџета (1.948.000 КМ), властити намјенски приходи-средства од прелета (1.644.000 КМ), средства од прихода које остварује властитом дјелатношћу (317.000 КМ) и средства од накнада које плаћају путници у одласку са аеродрома у БиХ и оператори ваздухоплова по тони превезене робе/терета у цивилном ваздушном саобраћају (344.000 КМ).

Укупна реализација средстава одобрених на основу одлука о привременом финансирању у 2021. години износи 3.259.138 КМ или 77% одобреног буџета. Буџетска средства реализована су у износу од 1.685.683 КМ или 87%, средства од прелета реализована су у износу 1.167.381 или 71%, средства од прихода које остварује властитом дјелатношћу у износу од 300.732 КМ или 95% и средства од накнада које плаћају путници и оператори ваздухоплова у износу од 105.342 КМ или 31%.

Дирекција је извршила реструктурисање расхода буџета (20.12.2021. година), које је одобрило Министарство финансија и трезора БиХ, према којима је извршена измјена структуре расхода унутар програма посебних намјена. Укупан износ реструктурисања износио је 221.000 КМ. У оквиру намјенских средстава од прелета повећани су трошкови уговорене услуге за 198.000 КМ, а за исти износ смањени су трошкови унајмљивања имовине и опреме. У оквиру накнада на основу члана 13. став (1) тачка е) Закона о ваздухопловству БиХ повећани су трошкови уговорених услуга за 23.000 КМ, а смањени су издаци за услуге превоза и горива 15.000 КМ и путни трошкови за 8.000 КМ.

Наведено реструктурисање Дирекција образлаже потребама плаћања обавеза по основу ангажовања спољних сарадника по основу уговора о дјелу те додатних средстава за плаћање трошкова по основу услуга трагања и спашавања у 2021. години (SAR услуге) јер су у 2021. години поред Споразума о сарадњи са Министарством одбране БиХ за потребе трагања и спашавања у ваздухопловним несрећама закључили и Споразум са Хеликоптерским сервисом РС.

5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Дирекција је сачинила Годишњи финансијски извјештај за 2021. годину и доставила га надлежним органима и институцијама у складу са важећим прописима и у утврђеном року.

Анализом биљешки уз финансијске извјештаје може се констатовати да је Дирекција, поштујући Правилник о финансијском извјештавању институција БиХ и Инструкцију за сачињавање годишњег извјештаја о извршењу буџета буџетских корисника за период од 01.01. до 31.12.2021. године, сачинила забиљешку билансних позиција уз биланс стања, као и детаљно образложење извршења буџета по свим позицијама и програмима посебне намјене. Такође је детаљно образложена структура остварених прихода као и проблематика наплативости прихода који се односе на приходе које Дирекција остварује по основу накнада које плаћају оператори ваздухоплова по превезеном путнику у одласку са аеродрома у БиХ и оператори ваздухоплова по тони превезене робе/терета у одласку са аеродрома у БиХ.¹⁴

¹⁴ Приходи од накнада по члану 13. став (1) тачка ц) и д) Закона о ваздухопловству БиХ

5.1. Преглед расхода и издатака из буџета

У прегледу расхода и издатака по економским категоријама-збирно, у периоду од 01.01. до 31.12.2021. године, укупно остварени расходи исказани су у износу од 3.259.138 КМ, што је за 993.862 КМ мање у односу на расходе одобрене буџетом за 2020. годину. Мање извршење буџета је једним дијелом условљено неукључивањем капиталних издатака (299.000 КМ) у расположива средства.

Значајни расходи из буџета односе се на: бруто плате (1.530.787 КМ), накнаде трошкова запослених (270.135 КМ), унајмљивање простора или зграда (381.080 КМ), издатке за употребу возила (43.755 КМ), остале стручне услуге (386.445 КМ) и издатке за услуге по основу уговора о дјелу (208.154 КМ).

Преглед расхода и издатака из буџета приказан је у Табели I у прилогу Извјештаја.

5.1.1. Бруто плате

Бруто плате и накнаде из плата на 31.12.2021. године исказане су у износу од 1.530.787 КМ, од чега нето плате и накнаде износе 945.246 КМ, а порези и доприноси 585.541 КМ. Бруто плате и накнаде су за 24.415 КМ веће у односу на претходну годину због примјене Методологије за распоређивање запосленог унутар платног разреда.¹⁵

Просјечан број запослених у 2021. години за које су исплаћене бруто плате у Дирекцији био је 51.

Распоређивање запослених унутар платних разреда: У 2021. години Дирекција је наставила са примјеном Методологије за распоређивање запосленог унутар платног разреда па је 31 запослени напредовао унутар платних разреда и то 26 лица по основу оцјене рада, четири по основу стицања вишег степена стручног звања, а један по оба претходно наведена основа.

5.1.2. Издаци за употребу возила

Укупни издаци за употребу службених возила у 2021. години износе 43.755 КМ. Значајнији издаци односе на издатке за гориво (18.186 КМ), материјал и услуге за одржавање возила (8.571 КМ), регистрацију моторних возила (5.784 КМ), осигурање возила (5.671 КМ) и ауто-гуме (4.897 КМ).

Према Правилнику Савјета министара БиХ о условима набавке и начину коришћења службених возила у институцијама Босне и Херцеговине¹⁶, Дирекцији је дато право на коришћење три службена возила те право на посједовање специјализованих службених возила. Дирекција тренутно располаже са три службена возила и 10 специјализованих службених возила при чему је за три возила дато право коришћења 24 сата дневно, директору и замјеницима директора.

¹⁵ Службени гласник БиХ, број 6/12 и 76/20

¹⁶ Службени гласник БиХ, број 26/14, 81/14, 78/15, 42/17, 53/17, 34/18, 5/19, 81/19, 54/20 и 80/20

Како би испунила обавезу прописану важећим Правилником Савјета министара БиХ о условима набавке и начину коришћења службених возила у институцијама БиХ, Дирекција је 10.8.2021. године поменути Приједлог правилника, усаглашен са мишљењима Министарства финансија и трезора БиХ и Уреда за законодавство БиХ, посредством Министарства комуникација и транспорта БиХ упутила Савјету министара БиХ на усвајање.

5.1.3. Унајмљивање пословног простора

Укупни издаци за унајмљивање пословног простора за смјештај Дирекције у Бањој Луци са 31.12.2021. године износе 379.080 КМ. Средства за ове намјене обезбијеђена су из властитих намјенских прихода-средстава од прелета.¹⁷

Дирекција је 07.11.2019. године унајмила пословни простор – зграду од 1500 м² са 40 паркинг мјеста на годину дана са могућношћу продужења уговора. Мјесечна закупнина износи 31.590 КМ са ПДВ-ом (21,06 КМ по м²) без укључених режијских трошкови (струја, вода, гријање, телефони). Уговор о закупу је продуживан анексима I, II, III до 07.11.2022. године (Анексом I трошкови комуналних накнада на подручју града Бања Лука иду на терет закупаваца).

5.1.4. Остале стручне услуге

Укупни издаци за остале стручне услуге са 31.12.2021. године износе 386.445 КМ и већи су за 165.354 КМ у односу на претходну годину. Најзначајнији износи односе се на расходе настале по основу споразума које је Дирекција закључила са Министарством одбране БиХ (137.408 КМ) и Хеликоптерским сервисом Републике Српске (199.703 КМ) за потребе трагања и спасавања у БиХ (SAR мисија).

Укупан износ издатака за остале стручне услуге финансиран је дијелом из прелета (341.210 КМ) и накнада које плаћају путници у одласку с аеродрома у БиХ и накнада које плаћају оператори ваздухоплова по тони превезене робе/терета у цивилном ваздушном саобраћају, сходно члану 13. став (1) тачка ц) и д) Закона о ваздухопловству БиХ (45.236 КМ).

Позивајући се на Анекс 12 Конвенције о међународном цивилном ваздухопловству (тзв. Чикашке конвенције), чланове 31. и 35. Закона о ваздухопловству БиХ¹⁸, те члан 4. став (1) тачка д) Правилника о служби потраге и спасавања у случају ваздухопловне несреће у Босни и Херцеговини¹⁹, Дирекција је покренула активности на закључивању посебних споразума о сарадњи из области трагања и спасавања са организацијама, институцијама, правним и физичким лицима у БиХ.

Први споразум о сарадњи за потраге и спасавања са Министарством одбране БиХ закључен је у 2007. години, а нови у 2015. години и истим је дефинисана обавеза

¹⁷ Редовни приходи које Дирекција остварује на основу пружених услуга рутне ваздушне навигације, односно, приходи који се остварују од рутних накнада које плаћају корисници услуга ваздушне навигације у ваздушном простору БиХ. Наплату рутних накнада у име БиХ и осталих земаља потписница Мултилатералног споразума врши EUROCONTROL - Европска организација за безбједност ваздушне пловидбе.

¹⁸ Службени гласник БиХ" број: 39/09 и 25/18

¹⁹ Службени гласник БиХ", бр. 52/19

Министарства да за рачун Дирекције, на територији БиХ врши потрагу и спашавање. У 2018. години споразум је продужен на основу сагласности министрице одбране до 01.01.2022. године. Издаци обухваћени предметним споразумом односе се на нето накнаде за четири члана посаде хеликоптера који ће бити у приправности 24 х дневно у нето износу од 200 КМ и порези и доприноси, набавку 37.500 литара горива на годишњем нивоу и остале трошкове.

За потребе SAR мисије Дирекција је 16.12.2020. године са Хеликоптерским сервисом Републике Српске закључила Споразум о сарадњи за потребе трагања и спашавања у БиХ (SAR мисије) на период од једне године и укупну вриједност од 200.000 КМ. Овим споразумом уређени су оквири сарадње између Хеликоптерског сервиса РС и Дирекције у области регулисања међусобних права и обавеза у вези са пружањем услуга за потребе трагања и спашавања у Босни и Херцеговини (SAR мисије). Укупне трошкове за реализацију Споразума чине трошкови накнаде за особље које ће бити у приправности за полијетање 24 сата дневно, трошкови набавке горива, одржавања опреме, провођења вјежби, обуке особља и остали припадајући трошкови услуга које су предмет Споразума. Обавеза Хеликоптерског савеза РС је да Дирекцији квартално доставља спецификацију трошкова услуга, а такође Спецификацију трошкова морају овјерити обје Споразумне стране.

Иако је Законом о ваздухопловству БиХ, чланом 35., дефинисано да ће Дирекција закључити посебне споразуме о сарадњи у области потраге и спашавања с организацијама, институцијама, правним и физичким лицима у БиХ, увидом у закључене споразуме, констатовали смо да исти садрже елементе уговора (између осталог предмет уговора и финансијска средства - вриједност уговора).

ПРЕПОРУКА 4

Дирекција треба извршити анализу закључених споразума те предузети активности на уређењу ове области.

Поступцима ревизије установили смо да фактуру коју је у 2021. години доставило Министарство одбране БиХ за издатке за гориво, у износу од 67.567 КМ, Дирекција није прихватила уз образложење да извјештај о трошковима није одговарајући јер није наведена утрошена количина горива и није достављен благовремено. Дирекција је у свом допису упућеном Министарству одбране БиХ указала на то да нису у могућности извршити овјеру и плаћање достављене спецификације за гориво.

Поред тога, увидом у достављене извјештаје о насталим трошковима по основу оба закључена споразума, констатовано је да исти не садрже детаљне информације о насталим издацима (као нпр. детаљне информације о извршеним обукама, летовима, дежурама, вјежбама, итд.) или други релевантни подаци у циљу потврђивања насталих издатака.

ПРЕПОРУКА 5

Дирекција треба успоставити ефикасан механизам контроле насталих издатака за услуге потраге и спашавања прије одобравања извјештаја и фактуре о насталим трошковима.

5.1.5. Вишегодишња капитална улагања

Савјет министара БиХ је 2009. године донио закључак којим се Министарство финансија и трезора БиХ задужило да обезбиједи потребна финансијска средства и у сарадњи с Дирекцијом проведе процедуру набавке пословног простора, на трајном основу, путем куповине за потребе смјештаја Дирекције. У Закону о буџету институција БиХ за 2012. годину планиран је трајни смјештај Дирекције, односно дефинисано је како ће се набавка зграде за смјештај Дирекције у Бањој Луци финансирати из средстава остварених од прихода по основу пружања услуга рутне ваздушне навигације за прелете преко Босне и Херцеговине, а да ће одлуку о висини средстава за ове намјене донијети Савјет министара БиХ, на приједлог Министарства комуникација и транспорта БиХ. Исте одредбе садржане су и у законима о буџету институција БиХ за наредне године, с тим да је у периоду од 2012. до 2014. године достављање приједлога одлуке било у надлежности Министарства комуникација и транспорта БиХ, а од 2015. до 2018. године у надлежности Дирекције.

Дирекција је у претходним годинама више пута иницирала рјешавање питања набавке простора за трајни смјештај Дирекције (достављајући приједлоге одлука на мишљење и усвајање, ургенције, анализе и сл.), али неопходна одлука није донесена. Дирекција је у мају 2018. године припремила нови Приједлог одлуке о одобравању куповине/набавке објекта за смјештај у Бањој Луци укупне површине 1.300 м² до 1.500 м², у вриједности од 7.000.000 КМ, Министарство финансија и трезора БиХ у свом мишљењу у јуну 2018. године изразило резерву на предложени износ, Дирекција је сачинила нови приједлог одлуке и у августу исте године доставила Министарству финансија и трезора БиХ на мишљење. У новом приједлогу Дирекција је смањила износ потребних средстава на 5.250.000 КМ са ПДВ-ом са наводима да је процјена средстава извршена наконведеног испитивања тржишта некретнина у Бањој Луци. Министарство финансија и трезора БиХ није одговорило и дало мишљење Дирекцији на достављени приједлог одлуке.

Дирекција је 23.7.2020. године Министарству комуникација и транспорта БиХ доставила нови Приједлог одлуке о одобравању средстава и начину провођења поступка набавке пословног простора у Бањој Луци која ће бити уврштена у програм вишегодишњих капиталних улагања за период 2020- 2021. године. Прибављена су мишљења надлежних институција. Мишљење Министарства финансија и трезора БиХ је позитивно иако је овим приједлогом одлуке увећана површина простора који се тражи (1.800 м² до 2.000 м²) и укупна вриједност 8.500.000 КМ (4.250 КМ/м²). Министарство комуникација и транспорта БиХ је у јулу 2020. године доставило Савјету министара БиХ предметни приједлог одлуке те више пута слало ургенције ради уврштавања исте на сједницу Савјета министара БиХ ради разматрања и усвајања. У септембру, новембру и децембру 2020. године поменути приједлог одлуке је скинут на Колегијуму и Одбору за економију Савјета министара БиХ са образложењем до избора новог руководства Дирекције и тражење министра безбједности да се обаве додатне консултације како би се могло обавити гласање.

У 2021. години Генерални секретаријат Савјета министара БиХ је обавијестио Дирекцију да Савјет министара БиХ, на 33 сједници одржаној 15.4.2021. године, није разматрао Приједлог одлуке о одобравању средстава и начину провођења поступка куповине/набавке пословног простора у Бањој Луци за потребе Дирекције јер је исти скинут на Колегијуму Савјета министара БиХ због непостојања сагласности.

Поред чињенице да је Канцеларија за ревизију у извјештајима о ревизији претходних година скретала пажњу свим надлежним институцијама на важност и значај рјешавања питања трајног смјештаја Дирекције (средства су одобрена Законом о буџету за 2012. годину), евидентно је да исто питање још увијек није ријешено и поред обезбијеђених средстава. Дирекција и даље издваја значајна финансијска средства за закуп простора, што свеукупно има значајне негативне финансијске ефекте на располагање и управљање јавним средствима.

5.2. Преглед прихода и примитака

Укупно остварени приходи и примици по економским категоријама, у периоду од 01.01. до 31.12.2021. године, исказани су у износу од 2.482.950 КМ.

Значајни приходи односе се на: приходе од накнада за прелете преко БиХ (939.803 КМ), приходе од посебних накнада од властите дјелатности (599.195 КМ) и приходе од накнада које плаћају оператори ваздухоплова по превезеном путнику и тони превезене робе/терета у одласку са аеродрома у БиХ (929.824 КМ).

Преглед прихода и примитака приказан је у Табели ИИИ у прилогу Извјештаја.

5.2.1. Приходи од накнада које плаћају оператори ваздухоплова

Дирекција је уз сагласност Савјета министара БиХ, у складу са чланом 13. став (1) тачка ц) и д) Закона о ваздухопловству БиХ, у јануару 2017. године донијела Одлуку о висини накнаде коју плаћају оператори ваздухоплова по превезеном путнику у одласку и висини накнаде коју плаћају оператори ваздухоплова по тони превезене робе/терета у одласку са аеродрома у Босни и Херцеговини²⁰. Чланом 4. наведене Одлуке прописано је да је оператор аеродрома, који посједује потврду за обављање међународног саобраћаја, дужан Дирекцији доставити мјесечни извјештај о превезеним путницима/роби/терету у редовном и повременим ваздушном превозу у одласку са аеродрома, по сваком појединачном ваздушном оператору који обавља саобраћај преко тог аеродрома на начин да се одвојено морају приказати подаци о превозу путника од података о превозу робе/терета. Чланом 5. Одлуке је прописано да Дирекција, на основу извјештаја из члана 4., испоставља рачуне ваздушним операторима с роком плаћања од 30 дана од дана испостављања рачуна.

У току 2021. године је по овом основу наплаћено 929.824 КМ, што се у цијелости односи на приходе фактурисане операторима ваздухоплова који обављају саобраћај преко Међународног аеродрома Сарајево.

Од ступања на снагу претходно споменуте Одлуке на основу које се врши наплата ових прихода, Дирекција није у могућности фактурисати и наплатити прописане накнаде операторима ваздухоплова који обављају саобраћај преко

Дирекција и даље не може фактурисати и наплатити накнаде операторима ваздухопловима који обављају саобраћај преко аеродрома у Мостару, Бањој Луци и Тузли.

²⁰ Службени гласник БиХ, број: 4/17

аеродрома у Мостару, Тузли и Бањој Луци јер ови оператори аеродрома (Мостар, Бања Лука и Тузла) не достављају прописане мјесечне извјештаје о превезеним путницима/роби/терету у одласку са аеродрома. Наиме, како предметном одлуком није утврђен механизам санкционисања аеродромског оператора, Дирекција је, сходно закључцима Савјета министара БиХ, од 2.7.2019. године, доставила неопходну документацију Правобранилаштву БиХ које је у јануару 2021. године покренуло судске поступке за накнаду штете против аеродромских оператора у Тузли, Бањој Луци и Мостару, а укупна вриједност сва три спора износи 2.106.970 КМ.

У фебруару 2022. године Правобранилаштво БиХ је информисало Дирекцију да се парнични поступци воде ради накнаде штете за период јун 2017. – децембар 2019. године и да ће, с обзиром на то да располаже подацима за подношење тужби против наведених оператора и за 2020. годину, приступити сачињавању тужби за наведени период и поднијети надлежним судовима. Од Дирекције траже став о томе да ли је против Међународног аеродрома Мостар д.о.о. потребно поднијети тужбу за 2020. годину с обзиром на то да их је Дирекција обавијестила да је аеродром Мостар почео да доставља тражене извјештаје односно да је накнадно доставио извјештаје за период јун 2017. – децембар 2019. године. Дирекција се по питању фактурисања накнада по извјештајима авио-оператора који су накнадно достављени обратила Министарству финансија и трезора БиХ у марту 2022. године од којих је добила инструкцију да изврши фактурисање накнада за које има накнадно достављене извјештаје авио-компанијама које су пословале и даље послују у истом правном облику.

По закључку Савјета министара БиХ²¹, Дирекција је сачинила Нацрт нове одлуке о допуни Одлуке о висини накнаде коју плаћају оператори ваздухоплова у дијелу који се односи на санкционисање аеродромског оператора због недостављања извјештаја, али у процедуру е-консултација није добила позитивне одговоре надлежних ентитетских министарстава као ни аеродромских оператора. О истом је 20.3.2020. године путем информације упознала надлежно министарство. Дирекција је поново у 2022. години провела процедуру е-консултација у којој није било коментара ни приједлога те ће наставити даљу процедуру прибављања мишљења надлежних институција у циљу усвајања нове Одлуке о висини накнаде коју плаћају оператори ваздухоплова по превезеном путнику и тони превезене робе/терета у одласку са аеродрома у БиХ.

Предметном одлуком су, поред осталог, предвиђена и усклађивања накнада које плаћа оператор ваздухоплова по превезеном путнику, те мјере за аеродромског оператора у случају непоступања и недостављања извјештаја о превезеном путнику и тони превезене робе/терета са аеродрома у БиХ.

Наплата фактурисаних потраживања (377.235 КМ): Везано за поступак утужења авио-компанија ради наплате фактурисаних потраживања, Дирекција је сходно закључку са састанка са Правобранилаштвом БиХ²² од 12.5.2020. године доставила Информацију Министарству комуникација и транспорта БиХ с приједлогом да се дипломатским путем преко Министарства иностраних послова БиХ авио-компаније позову на измирење обавеза сходно важећој Конвенцији о међународном цивилном ваздухопловству те спор покуша ријешити прво мирним путем. Министарство комуникација и транспорта БиХ се у 2021. години обратило Министарству иностраних послова БиХ које је одговорило да није надлежно и упутило их на Министарство правде БиХ наводећи да су они надлежни за поступање путем међународне правне помоћи. Такође су се обратили Министарству

²¹ 174. сједница Савјета министара БиХ одржана 02.07.2019. године.

²² Став Правобранилаштва БиХ: „Не би било сврсисходно покренути поступак арбитраже за рјешавање насталог спора јер је исти скуп, те би институције БиХ коштао више него што је укупан износ накнада.“

правде БиХ које их упутило на то да једино Министарство иностраних послова БиХ може комуницирати са владама држава авио-компанија које нису измириле свој дуг.

Дирекција се у 2021. години неколико пута обрађала Министарству комуникација и транспорта БиХ тражећи помоћ у рјешавању наведене проблематике и увијек је добила исти одговор у смислу да наставе активности о овом питању, уважавајући сугестије из приложених мишљења надлежних институција (Министарство правде БиХ и Правобранилаштво БиХ), те да директно преко Министарства иностраних послова БиХ затраже помоћ, које би дипломатским путем код влада држава авио-компанија које нису измириле свој дуг посредовало у циљу измирења наведених потраживања.

ПРЕПОРУКА 6

Дирекција треба редовно размјењивати информације и поступати према инструкцијама надлежних институција укључених у рјешавање проблема око наплате прихода од накнада које плаћају оператори ваздухоплова по превезеном путнику и тони превезене робе/терета у одласку са аеродрома у БиХ.

5.3. Биланс стања

У билансу стања на 31.12.2021. године исказана су укупна средства у износу од 1.006.354 КМ. Укупне обавезе са изворима средстава исказане су у износу од 1.359.114 КМ.

Значајне ставке биланса стања односе се на краткорочна потраживања (553.757 КМ), неотписану вриједност сталних средстава (452.597 КМ), обавезе према добављачима и физичким лицима (170.302 КМ), обавезе према запосленима (148.869 КМ), обавезе према органима, односно Министарству одбране БиХ за услуге Службе трагања и спасавања (34.600 КМ) и краткорочна разграничења, разграничене приходе (552.776 КМ).

Краткорочна потраживања - разграничени приходи се углавном односе на потраживања по основу издатих фактура према ваздушним операторима за накнаде по превезеном путнику и тони превезене робе/терета (377.235 КМ) те потраживања за накнаде од властите дјелатности (174.723 КМ). Од укупног износа потраживања, на 2017. годину се односи 17.276 КМ, на 2018. годину 33.433 КМ на 2019. годину 34.343 КМ, на 2020. годину 14.806 КМ и на 2021. годину 452.100 КМ. Значајан износ потраживања из 2021. године је наплаћен у 2022. години. Дирекција предузима активности на наплати потраживања слањем опомена дужницима те у сарадњи са Правобранилаштвом БиХ проналази рјешења за наплату потраживања из претходних година, што је детаљније описано у поглављу прихода.

Дирекција је извршила попис сталних средстава, потраживања и обавеза, те ситног инвентара и материјала на 31.12.2021. године. Централна пописна комисија је 18.02.2022. године сачинила Извјештај о извршеном попису сталних средстава, потраживања и обавеза, које је усвојило руководство Дирекције. Пописом нису констатоване значајније неправилности и недостаци.

Биланс стања приказан је у Табели II у прилогу Извјештаја.

6. ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС АНГАЖОВАНИХ ЛИЦА

Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2021. годину није усвојен. Према Закону о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2020. годину Дирекцији је одобрено 57 запослених. На 31.12.2021. године Дирекција је имала 50 запослених, од чега је 47 запослено на неодређено вријеме, једно именовано лице и двоје на одређено вријеме, приправници²³.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста систематизовано је укупно 79 радних мјеста.

У периоду од 01.01. до 31.12.2021. године није било пријема на неодређено вријеме док су јавним огласом примљена два приправника на одређено вријеме од годину дана.

На основу сагласности Савјета министара БиХ²⁴ за занављање пет радних мјеста Дирекција је провела интерни конкурс за два радна мјеста и након проведене процедуре, Агенција за државну службу БиХ је издала рјешења за постављање два државна службеника која су унапријеђена. Радно мјесто Стручни савјетник за лиценцирање особља и сертификавање служби контроле летења – АТС Инспектор више није могуће објавити, с обзиром на то да је Одбор државне службе за жалбе БиХ, због процедуралних грешака у интерном конкурс у истој понизио, те државног службеника вратио на претходно радно мјесто. Према одредбама члана 21а. Закона о државној служби у институцијама БиХ иста радна мјеста (уколико је оглас за та радна мјеста понизен) не могу се поново оглашавати у периоду од једне године од дана објављивања огласа.

Дирекција је почетком септембра 2021. године упутила захтјев Савјету министара БиХ за сагласност за занављање пет радних мјеста (два државна службеника и три запосленика) која су остала упражњена због одласка запослених у пензију, интерног премјештаја и напуштања Дирекције, али нису добили одговор на достављени захтјев.

У 2021. години, одлуком директора један запосленик је интерно премјештен на друго радно мјесто које припада истом нивоу радног мјеста и истом платном разреду.

У Дирекцији је, у 2021. години, престао радни однос за двоје запослених, због стицања услова за старосну пензију и споразумног престанка радног односа.

Дирекција је извршила оцјењивање државних службеника и запосленика и Извјештај о оцјењивању државних службеника прослиједила Агенцији за државну службу БиХ.

Уговори о дјелу: Издаци по основу уговора о дјелу у 2021. години су реализовани у нето износу од 208.154КМ, што је за 62.807 КМ више у односу на претходну годину. У току

Уговори о дјелу односе се на послове који нису привременог карактера и послове који се налазе у опису послова постојећих радних мјеста, а предмет уговора није посао који има одређени резултат.

године путем уговора о дјелу био је ангажован укупно 31 извршилац. Средства за ове намјене су обезбијеђена из средстава од прихода које Дирекција остварују

²³ Према подацима из обрасца 4.1. финансијских извјештаја 48 запослених се води на неодређено вријеме, а двоје на одређено вријеме.

²⁴ 28. сједница Савјета министара БиХ одржана 24.2.2021. године

властитом дјелатношћу и мањим дијелом од намјенских властитих прихода-средстава од прелета.

Увидом у интерне евиденције Дирекције, уочили смо да је у 2021. години ангажовано по основу уговора о дјелу 14 лица која су била ангажована и претходне године, с тим да су појединим лицима ове године додијељени послови који се разликују од послова за које су били ангажовани претходне године. Такође је уочен вишегодишњи ангажман лица на пословима предвиђеним систематизацијом радних мјеста за чије услуге се исплаћивала мјесечна накнада у износу од 1.000 КМ (нето).

Иако се у већини случајева предмет ангажмана по основу уговора о дјелу послови који се не налазе у опису послова постојећих радних мјеста ради се о континуираном ангажману, пословима који за предмет немају конкретан производ или услугу. Самим тиме и извјештаји о обављеном послу били су само формалног карактера јер нису садржавали довољно информација о степену и резултату извршеног посла и, као такви, нису пружали адекватну подлогу за оцјену квалитета обављеног посла. Наиме, у извјештају о обављеном послу наводе се обавеза, предмет уговора, а овлашћена лица овјеравају исти.

Иако је Канцеларија за ревизију претходних година указивала на значајна издвајања по основу уговора о дјелу и препоручивала рационалније коришћење издатака за ове намјене, Дирекција није поступила у складу са датим препорукама док су издаци увећани у односу на прошлу годину. Такође, и Министарство финансија и трезора БиХ је приликом одобравања преструктурисања расхода Дирекције чији се дио од 23.000 КМ односио на увећање позиције уговора о дјелу скренуло пажњу да се приликом ангажовања на основу уговора о дјелу води принципима правне утемељености, максималне рационализације и редуцирања ове врсте расхода као и препорукама Канцеларије за ревизију истакнутим у Извјештају о обављеној ревизији Дирекције за 2020. годину.

Дирекција потребу за ангажманом лица по основу уговора о дјелу између осталог образлаже као посљедицу неусвајања новог правилника о унутрашњој организацији, односно појавом послова који нису препознати постојећом систематизацијом. Међутим, провођењем процеса ревизије у Дирекцији претходних година уочили смо изостанак активности које су требале бити усмјерене на израду и усвајање новог правилника о унутрашњој организацији.

Такође, Дирекција разлоге за ангажовање лица по основу уговора о дјелу налази и у сталном одливу запослених због стицања услова за пензију и споразумног напуштања Дирекције, као и недовољним бројем запослених, стручњака у појединим одсјецима. Ипак, иако је Дирекција добила сагласност Савјета министара БиХ за занављање пет радних мјеста, интерним конкурсом је извршила унапређења постојећих запослених тако да није искористила могућност попуне упражњених радних мјеста новим запосленицима путем јавног конкурса како би се надомјестио, како наводе у Дирекцији, недовољан број запослених за редовно функционисање Дирекције.

ПРЕПОРУКА 7

Препоручујемо Дирекцији да у складу са законским прописима који регулишу подручје облигационих односа уговоре о дјелу закључује, у изнимним и оправданим случајевима, и то за конкретне послове који се јављају повремено.

Поступајући по препоруци из Извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2020. годину Дирекција је у децембру 2021. године интерном процедуром описала поступак ангажовања спољних сарадника. Наведеном процедуром Дирекција је предвидјела

ангажмане по основу уговора о дјелу у условима када не располажу одговарајућим стручним кадром или довољним бројем извршилаца, из чега произлази да се ради о пословима који спадају у редовне, основне послове из надлежности Дирекције. Према томе, Дирекција није на адекватан начин прописала процедуру ангажмана по основу уговора о дјелу, с обзиром на карактер уговора о дјелу који се може користити само за конкретан посао који за резултат има одређени производ или услугу.

ПРЕПОРУКА 8

Дирекција треба интерним процедурама о ангажовању по основу уговора о дјелу обухватити само послове који се не могу препознати Правилником о унутрашњој организацији Дирекције и послове који нису трајног карактера.

7. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Дирекција је доносила привремене планове јавних набавки квартално за 2021. годину, због начина финансирања институција БиХ у вријеме привременог финансирања. Одлуком директора, формирана је комисија која је проводила поступке јавних набавки.

Према презентованим подацима²⁵, Дирекција је у 2021. години провела седам поступака јавних набавки од којих су два започета у 2020. години. Од наведеног броја, Дирекција је провела два отворена поступка у вриједности од 347.564 КМ, два конкурентска поступка у вриједности од 71.314 КМ и један поступак у складу са Анексом II, дио Б у вриједности од 29.434 КМ.

Осим наведеног, Дирекција је путем директног споразума извршило набавке у вриједности од 29.076 КМ.

На основу прегледаних процедура јавних набавки везаних за набавку горива (49.000 КМ), услуга интернета са инсталацијом (120.000 КМ), канцеларијског и компјутерског материјала (36.350 КМ), нису уочене значајније неправилности и недостаци.

Поред напријед наведених поступака, тестирана је процедура јавне набавке услуга посредовања у набавци авио-карата и резервацији смјештаја (250.000 КМ) и утврђени су недостаци које наводимо у наставку.

7.1. Набавка услуге посредовања у набавци авио-карата и резервацији смјештаја

На основу одлуке о покретању поступка јавне набавке услуге посредовања у набавци авио-карата и резервацији смјештаја покренут је отворени поступак чија је укупна планирана вриједност 245.000 КМ без ПДВ-а.

Од пристигле четири понуде, услове захтијеване тендерском документацијом испуњавале су три понуде са понуђеним цијенама од 17,09 КМ, 37,50 КМ и 40 КМ, док је понуда која је износила 1 КМ оцијењена као неприродно ниска. Послије окончане е-аукције,

²⁵ Подаци из система е-набавке и табеларних прегледа сачињених за потребе ревизије.

19.10.2021. године, прворанжирани понуђач је своју цијену умањео за 99,94% и износила је 0,01 КМ, другоранжирани је умањео за 95,73% и износила је 1,60 КМ док треће ранжирани није умањивао понуђену цијену од 40 КМ. На основу записника о прегледу и оцијени понуда којим је одбачена понуда у износу од 0,01 КМ као неприродно ниска, Одлуку о избору најповољнијег понуђача донио је в.д. генералног директора 19.11.2020. године да се уговор додијели понуђачу са цијеном понуде од 1,60 КМ. Жалбу на Одлуку о избору изјавио је понуђач (0,01 КМ) који је навео да Дирекција није тражила од њих да образложе своју цијену понуде после е-аукције. Канцеларија за разматрање жалби је 23.12.2020. године донијела закључак да се жалба одбацује као неуредна јер није достављен доказ о уплати накнаде за покретање жалбеног поступка у износу од 2.000 КМ. У тендерској документацији је било предвиђено да уговорни орган има могућност да провери цијене уколико има сумњу да се ради о неприродно ниској цијени понуде, сходно одредбама Упутства о начину припреме модела тендерске документације и понуда²⁶, те да затражи писмено појашњење понуђача у погледу неприродно ниске цијене.

Поступцима ревизије утврђено је да Дирекција није извршила правилну евалуацију

Дирекција није за све неприродно ниске цијене захтијевала образложење истих иако су се стекли услови прописани тендерском документацијом.

приспјелих понуда, а самим тим ни одабир најповољније понуде није правилан. Наиме, након извршене е-аукције Дирекција је понуду од 0,01 КМ оцијенила као неприродно ниску. Међутим, Дирекција је узела у обзир понуду

од 1,60 КМ и закључила оквирни споразум 20.01.2021. године не захтијевајући образложење тако понуђене цијене иако су се стекли услови прописани тендерском документацијом у члану 5.1.2. б) *цијена понуде је за више од 20% нижа од другоранжиране прихватљиве понуде* (40 КМ). У прилог нашој тврдњи иде и констатација Комисије за јавне набавке која је проводила предметну набавку која у свом одговору на жалбу понуђачу чија је понуда од 0.01 КМ одбачена као неприродно ниска наводи да се цијене услуге за резервацију авио-карата и смјештаја крећу у просјеку од 20 КМ до 60 КМ.

ПРЕПОРУКА 9

Дирекција је дужна досљедно поступати у погледу примјене одредби Закона о јавним набавкама везаним за неприродно ниске цијене како би се обезбиједила правилна евалуација и одабир најповољније понуде.

²⁶ Службени гласник БиХ број: 90/14 и 20/15

8. КОМЕНТАРИ

Дирекција је доставила коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2021. годину изван законом прописаног рока. У коментарима су наведена неслагања на дате налазе ревизора, и то: оцјену реализације препорука из Извјештаја о ревизији за 2020. годину у вези с неиспуњењем обавезе усаглашавања Приједлога правилника о унутрашњој организацији Дирекције са важећим одлукама Савјета министара БиХ и немогућности фактурисања и наплате прописаних прихода као нереализованих и поново датих препорука за отклањање наведених слабости и недостатака у Нацрту извјештаја о ревизији за 2021. годину, затим указаног недостатка у погледу разлике између споразума и уговора приликом закључења споразума за потребе трагања и спасавања у БиХ (SAR мисија) као и слабости у систему контроле и правдања трошкова који су предмет потписаних споразума, те дугогодишњег, континуираног ангажовања лица по основу уговора о дјелу за систематизована радна мјеста као и послове који су трајног карактера.

Наведене коментаре на налазе нисмо могли прихватити јер нису дата адекватна образложења, нити је приложена релевантна документација која би утицала на измјене налаза у Извјештају. Детаљно објашњење коментара који нису прихваћени дато је у одговору на достављене коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2021. годину, који је достављен руководству Дирекције уз коначан Извјештај о обављеној финансијској ревизији за 2021. годину.

Ревизију у Дирекцији за 2021. годину обавили су: Нермин Хамзагић – виши ревизор за финансијску ревизију (вођа тима), Сеида Капо - самостални ревизор за финансијску ревизију (члан тима), Хелена Грбавац - млађи ревизор за финансијску ревизију (члан тима) и Славиша Вуковић- виши ревизор за ИТ послове (члан тима).

**Вођа тима за
финансијску ревизију**

Нермин Хамзагић, с.р.

**Руководилац Одјељења за
финансијску ревизију**

Миро Галић, с.р.

**Руководилац Одјељења за
развој, методологију и контролу
квалитета финансијске ревизије**

Неџад Хајтић, с.р.

Прилози

Табела I – Преглед расхода буџета за 2021. годину

Табела II – Биланс стања на 31.12.2021. године

Табела III – Преглед прихода и примитака за 2021. годину

Изјава о одговорностима руководства

Преглед расхода буџета за 2021. годину

Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

Табела I

Опис	Одобрени буџет	Усклађивања буџета	Укупни буџет	Извршење буџета	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Текући издаци	1,948,000	0	1,948,000	1,685,683	87
Бруто плате и накнаде	1,548,000	0	1,548,000	1,378,330	89
Накнаде трошкова запослених	294,000	0	294,000	247,428	84
Путни трошкови	40,000	0	40,000	21,973	55
Издаци телефонских и поштанских услуга	1,000	0	1,000	0	0
Издаци за енергију и комуналне услуге	0	0	0	0	
Набавка материјала	2,000	0	2,000	0	0
Издаци за усл. превоза и горива	0	0	0	0	
Унајмљивање имовине и опреме	63,000	0	63,000	37,953	60
Издаци за текуће одржавање	0	0	0	0	
Издаци за осигурање	0	0	0	0	
Уговорене и друге посебне услуге	0	0	0	0	
2. Капитални издаци	0	0	0	0	
3. Текући грантови	0	0	0	0	
4. Буџет-непосредна потрошња (1+2+3)	1,948,000	0	1,948,000	1,685,683	87
5. Вишегодишња капитална улагања	0	0	0	0	
6. Новчане донације	0	0	0	0	
7. Програми посебне намјене		0			
7а. Текући издаци	2,006,000	0	2,006,000	1,573,454	78
Бруто плате и накнаде	191,000	0	191,000	152,457	80
Накнаде трошкова запослених	24,000	0	24,000	22,707	95
Путни трошкови	154,000	-8,000	146,000	45,884	31
Издаци телефонских и поштанских услуга	37,000	0	37,000	29,290	79
Издаци за енергију и комуналне услуге	50,000	0	50,000	44,398	89
Набавка материјала	34,000	0	34,000	18,917	56
Издаци за усл. превоза и горива	51,000	-15,000	36,000	23,970	67
Унајмљивање имовине и опреме	644,000	-198,000	446,000	383,646	86
Издаци за текуће одржавање	128,000	0	128,000	96,335	75
Издаци за осигурање	10,000	0	10,000	5,891	59
Уговорене и друге посебне услуге	683,000	221,000	904,000	749,959	83
7б. Капитални издаци	299,000	0	299,000	0	0
Набавка опреме	265,000	0	265,000	0	0
Накнаде трошкова запослених	34,000	0	34,000	0	0
8. Програми посебне намјене (7а+7б)	2,305,000	0	2,305,000	1,573,456	68
9. Укупно (4+8)	4,253,000		4,253,000	3,259,138	77

Руководство је Преглед расхода буџета по економским категоријама одобрило 2.3.2022. године.

Генерални директор:
Чедомир Шушњар

Биланс стања на 31.12.2021. године

Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

Табела II

Опис	31.12.2021.	31.12.2020.	Процена т (2/3*100)
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	553,757	500,242	111
Новчана средства	0	0	
Краткорочна потраживања	553,757	500,242	111
Краткорочни пласмани	0	0	
Интерни финансијски односи	0	0	
Залихе	0	0	
Краткорочна разграничења	0	0	
2. Стална средства	452,597	1,259,402	36
Стална средства	7,509,305	7,567,240	99
Исправка вриједности	7,056,707	6,307,838	112
Неотписана вриједност сталних средстава	452,597	1,259,402	36
Дугорочни пласмани	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
УКУПНО АКТИВА (1+2)	1,006,354	1,759,644	57
3. Краткорочне обавезе и разграничења	906,547	1,101,473	82
Краткорочне текуће обавезе	170,302	359,613	47
Краткорочни кредити и зајмови	0	0	
Обавезе према запосленима	148,869	147,411	101
Финансијски и обрачунски односи са другим повезаним јединицама	34,600	102,123	34
Краткорочна разграничења	552,776	492,326	112
4. Дугорочне обавезе и разграничења	0	0	
Дугорочни кредити и зајмови	0	0	
Остале дугорочне обавезе	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
5. Извори средстава	452,597	1,259,402	36
Извори средстава	452,597	1,259,402	36
Остали извори средстава	0	0	
Нераспоређени вишак прихода/расхода	0	0	
УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	1,359,144	2,360,875	58

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.10. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника **неће бити уравнотежен** (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који ради Министарство финансија и трезора на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.

Руководство је Биланс стања одобрило 2.3. 2022. године

Генерални директор:
Чедомир Шушњар

Преглед прихода и примитака за 2021. годину

Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине

Табела III

Опис	Планирани износ	Измјене и допуне	Укупно планирани износ	Остварени износ	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Непорески приходи	2,139,000	0	2,139,000	2,482,949	116
Приходи од предузетничких активности и имовине и приходи од позитивних курсних разлика	2,124,000	0	2,124,000	2,468,826	116
Накнаде и таксе и приходи од пружања јавних услуга	15,000	0	15,000	14,123	94
Новчане казне (непореске природе)	0	0	0	0	
2. Текући трансфери и донације	0	0	0	0	
Примљени текући трансфери од иностраних влада и међународних организација - донације из иностранства	0	0	0	0	
Примљени текући трансфери од осталих нивоа власти	0	0	0	0	
Домаће донације	0	0	0	0	
3. Капитални примици	0	0	0	0	
Капитални примици од продаје сталних средстава	0	0	0	0	
Примици од финансијске имовине	0	0	0	0	
Примици од дугорочног задуживања	0	0	0	0	
Примици од краткорочног задуживања	0	0	0	0	
4. Укупни приходи и примици (1+2+3)	2,139,000	0	2,139,000	2,482,949	116

Руководство је Преглед прихода и примитака по економским категоријама одобрило 2.3.2022. године

Генерални директор:
Чедомир Шушњар

Изјава о одговорностима руководства

Међународни стандард врховних ревизионих институција (ISSAI 1580) предвиђа да ревизор треба да добије одговарајућу изјаву од руководства институције као доказ да руководство признаје своју одговорност за објективно приказивање финансијских извјештаја сагласно мјеродавном оквиру финансијског извјештавања, те да је одобрило финансијске извјештаје.

Руководство **Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Дирекција) дужно је да обезбиједи да финансијски извјештаји за 2021. годину буду израђени у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13), Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 25/15 и 91/17) и Правилником о рачуноводству са рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција Босне и Херцеговине (протокол Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број 01-08-02-1-1515-1/15, од 4.2.2015. године). Руководство је такође обавезно да поступа у складу са одлукама о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2021. годину (Службени гласник БиХ, број 1/21, 22/21, 44/21 и 63/21) и пратећим упутствима, објашњењима и смјерницама које доноси Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, као и осталим законима у Босни и Херцеговини, тако да финансијски извјештаји дају фер и истинит приказ финансијског стања Дирекције.

При састављању таквих финансијских извјештаја одговорности руководства обухватају гаранције:

- да је осмишљен и да се примјењује и одржава систем интерних контрола који је релевантан за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја и усклађеност са законима и другим прописима;
- да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе;
- да финансијски извјештаји садрже све релевантне податке и анализе извршења буџета, као и податке о систему интерних контрола и реализацији препорука ревизије;
- да се у пословању примјењују важећи законски и други релевантни прописи.

Руководство је такође одговорно за чување имовине и ресурса од губитака, па стога и за предузимање одговарајућих мјера да би се спријечиле и откриле проневијере и остале незаконитости.

Датум, 06.05.2022.

Генерални директор:

Чедомир Шушњар